

U.2002.936Ø
TfK2002.261/3

4 måneders fængsel for overtrædelse af straffelovens § 108, stk. 1.

Strafferet 1.8, 25.6 og 31.1.

T, der var toldassistent, gav i 1989 oplysninger til DDR's efterretningstjeneste om det danske toldvæsens struktur m.m. samt om danske statsborgere. T blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 108, stk. 1, og idomt fængsel i 4 måneder. Der var ikke indtrådt forældelse, da forældelsesfristen var blevet afbrudt, da retten den 18. maj 1999 på begæring af T og dennes forsvarer havde beskikket forsvarer for T.

Ø.L.D. 23. januar 2002 i anke 8. afd. nr. S-3555-01
(C. Levy, Søren Axelsen, Elisabeth Andreasson (kst.) med domsmænd).

*Anklagemyndigheden
mod*

T (adv. Peter Schneider, Vordingborg, e.o.).

Nykøbing Falster Rets dom af 17. september 2001.

I denne sag, der er behandlet under medvirken af domsmænd, tiltales T ifølge anklageskrift af 26. februar 2001 fra Statsadvokaten efter justitsministerens påbud af 13. februar 2001 til straf for overtrædelse af straffelovens § 108, stk. 1, ved som toldassistent i Nykøbing F Distriktstoldkammer i perioden mellem den 26. januar og 14. oktober 1989, herunder ved møder den 26. januar, den 4. marts og den 19. juni 1989 i Warnemünde og Rostock med repræsentanter fra den Tyske Demokratiske Republiks efterretningstjeneste at have meddelt oplysninger om det danske toldvæsens struktur, procedurer, bemanning og samarbejde med politiet og myndigheder i andre lande samt om enkeltsager, ligesom han meddelte oplysninger om danske statsborgere, herunder politipersonale, hvorved fremmed efterretningstjeneste sættes i stand til eller blev hjulpet til umiddelbart eller middelbart at virke inden for den danske stats område.

T er ikke tidligere straffet.

T har nægtet sig skyldig, idet han bl.a. har gjort gældende, at de nævnte østtyske myndigheder fra andre kilder har fået meddelt tilsvarende oplysninger, henholdsvis at de oplysninger, han måtte have meddelt, har været alment kendte eller tilgængelige. Endvidere har T anført, at et eventuelt strafansvar er forældet i medfør af straffelovens § 94, stk. 5, jf. § 93, stk. 1, nr. 3, idet den forsvarerbeskikkelse, som blev foretaget af retten den 18. maj 1999, skete på grundlag af en sigtelse, som af T blev opfattet som en sigtelse for overtrædelse af straffelovens § 107, stk. 1.

Der er under sagen afgivet forklaring af T og vidneforklaring af kriminalassistent A og B. Forklaringerne er gengivet i retsbogen.

Igennem de tyske myndigheder er der forgæves foretaget tilsigelse af to i Tyskland boende vidner, der under efterforskningen har været afhørt af det tyske kriminalpoliti. Parterne har aftalt, og retten har tiltrådt, at der er foretaget delvis dokumentation af de oversatte forklaringer afgivet til det tyske politi af vidnerne C og D.

Retterns bemærkninger:

Forud for den periode, som tiltalen vedrører, har T efter bevisførelsen haft kontakt med en person, som T havde fået oplyst var ansat ved toldvæsenet i Den Tyske Demokratiske Republik (DDR). Kontakten med den pågældende foregik efter det oplyste den 28. februar 1987 og

den 29. maj 1988. Som følge af det sidstnævnte møde orienterede T sine foresatte om kontakten, og hans foresatte, vidnet B, tilrådte T at tage kontakt til politiets efterretningstjeneste PET. T havde herefter to møder med PET ved vidnet A, henholdsvis i juni 1988 og i november 1988, hvor T efter vidnets og T's egen forklaring blev kraftigt advaret mod at have kontakt med de pågældende personer i DDR.

Det lægges til grund, at T derefter havde et ca. 5 timer langt møde den 26. januar 1989 i DDR, hvor dels personer iført uniform, dels civilt fremtrædende personer var til stede. Som det bl.a. fremgår af T's egen forklaring, fremkom han på mødet i hvert fald med oplysninger om det danske politis efterretningstjeneste PET og nævnte vidnet A ved navn. Ligesom det efter bevisførelsen findes godtgjort, at T også har nævnt navnet på sin foresatte, vidnet B, samt at denne havde bedt ham om at rette henvendelse til PET i Danmark. Endvidere anses det for godtgjort, at T under mødet oplyste om sit

937

arbejde som tolder, og at han som afslutning på mødet underskrev en samarbejds erklæring indeholdende bl.a. en tavshedspligt over for »DDR's statslige myndigheder med opklaring af sager, som forelægges mig«. Han fik også udleveret et hemmeligt telefonnummer, som han skulle benytte til kontakt med de østtyske myndigheder.

Efter bevisførelsen lægges det til grund, at T på ny havde et møde med de samme myndighedsrepræsentanter i DDR den 3. marts 1989, og at T under mødet, der havde en varighed af ca. en time, stort set hele tiden talte om ting i forbindelse med sit arbejde ved toldvæsenet i Danmark. Særligt må det lægges til grund, at T er fremkommet med oplysninger, der har muliggjort en opstilling over det danske toldvæsens struktur.

Efter bevisførelsen, herunder til dels T's egen forklaring, findes det ubetænkeligt at anse det for godtgjort, at T under mødet den 3. marts 1989 fremkom med oplysninger om den særligt etablerede samarbejdsgruppe mellem politiet og toldvæsenet i Danmark, P&T gruppen.

Det anses også for godtgjort, at T har haft et særligt møde med de pågældende myndighedspersoner i DDR den 19. juni 1989 efter forudgående kontakter med henblik på at aftale mødet, der afholdtes i den samme lejlighed som mødet i marts måned. Det lægges som bevist til grund, at T under dette møde, der også havde en varighed af ca. en time, med de pågældende udspørgere talte om sit arbejde ved toldvæsenet og herunder nævnte vidnet A og — — — ved navn.

Efter T's egen forklaring lægges det endvidere til grund, at han under en rejse til DDR den 14. oktober 1989 aftalte at mødes med de samme myndighedsrepræsentanter i DDR et par dage senere, uden at dette møde dog blev gennemført, antagelig i forbindelse med at regeringen Honecker ophørte med at fungere den 18. oktober 1989, samtidig med at det hidtidige statssystem i DDR var under oplosning.

På grundlag af det anførte bevisresultat findes T at måtte have været bekendt med, at han har givet de nævnte oplysninger til den Tyske Demokratiske Republiks efterretningstjeneste, og at han derved har gjort sig skyldig i at sætte det pågældende efterretningstjeneste i stand til eller hjulpet dette efterretningstjeneste til umiddelbart eller middelbart at virke inden for den danske stats område.

Idet det tilføjes, at karakteren af oplysningerne - uanset om det pågældende efterretningstjeneste ville have været i stand til på en anden måde at fremskaffe tilsvarende oplysninger eller muligvis allerede lå inde med disse oplysninger - ikke ses at falde uden for det i loven beskrevne gerningsindhold, findes T herefter i det angivne omfang at have gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 108, stk. 1.

Vedrørende forældelsesspørgsmålet finder retten i overensstemmelse med det foran gengivne bevisresultat, at lovovertrædelsen er foregået inden for den af tiltalen omfattede periode fra den 26. januar 1989 til den 14. oktober 1989. Da der af retten den 18. maj 1999 på begæring af T og hans forsvarer blev beskikket forsvarer for T, hvorved den i straffelovens § 93, stk. 1, nr. 3, nævnte forældelsesfrist blev afbrudt,

kan lovovertrædelsens strafbarhed ikke anses for bortfaldet som følge af forældelse. Forældelse kan heller ikke - jf. herved straffelovens § 94, stk. 5 - anses for indtrådt, uanset om T måtte have opfattet den oprindeligt rejste sigtelse som en overtrædelse alene af straffelovens § 107, stk. 1.

Straffen fastsættes efter straffelovens § 108, stk. 1, til fængsel i 60 dage.

Ved straffens fastsættelse er der henset til T's stilling som toldassistent med en særlig forpligtelse til at iagttage tavshed.

Som formildende omstændigheder ved straffens fastsættelse har retten lagt vægt på, at T ikke selv har udvist initiativ for at få kontakt med DDR's efterretningsvæsen, der forud for kontakten, således som det fremgår af den under sagen foretagne dokumentation, over længere tid, detaljeret og med bistand af bl.a. en anden dansk statsborger har planlagt at optage kontakt med T. Endvidere er der lagt vægt på, at T alene har givet nævnte oplysninger under forhørsagtige omstændigheder hos DDR's efterretningsvæsen, der herunder har truet T med anklage om spionage mod DDR samt i øvrigt lagt et uudtalt pres på T, der kan have opfattet det på den måde, at hans muligheder for at få sin forlovede, med hvem han i den aktuelle periode også indgik ægteskab, ud af DDR blev stærkt begrænset.

Østre Landsrets dom.

Nykøbing Falster Rets dom af 17. september 2001 — — — er anket af T med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået skærpelse.

Der er i landsretten afgivet forklaring af T.

De i byretten af vidnerne — — — afgivne forklaringer er dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 965 c, stk. 4.

Landsretten skal udtale:

Af de grunde, som er anført i byrettens dom, og da det tiltrædes, at forholdet er omfattet af straffelovens § 108, stk. 1, og ikke er forældet, findes T skyldig i det af byretten fastslåede omfang.

Fem voterende finder, at straffen skal forhøjes til fængsel i 4 måneder.

En voterende vil stadfæste byrettens straf på fængsel i 60 dage.

Alle voterende er efter forholdets beskaffenhed enig om, at straffen ikke bør gøres betinget.

938

Der afsiges dom efter stemmeflertallet, således at T straffes med fængsel i 4 måneder.

Der er ved strafudmålingen i skærpende retning særlig lagt vægt på forbrydelsens karakter, samt at T forinden af danske myndigheder var blevet advaret mod at have kontakt med de pågældende myndigheds personer i DDR. Der er i formildende retning særligt lagt vægt på den meget lange tid, der er forløbet, siden forholdet blev begået.